

Politická podlost a zrazování v kontextu se svobodou a spravedlivostí v politice SEKCE 68

Karel Nedvídek

V srpnu 68 se malá skupina konzervativců v československé komunistické straně- bez vědomí a proti vůli ústavních orgánů republiky i proti vůli drtivé většiny občanů-spolčila s cizí mocí a požádala ji o vojenskou pomoc, s cílem zmocnit se vedení strany a státu, zastavit reformní hnutí a obnovit v zemi neostalinský režim.

Je s podivem, jak se tento čin před dnešními soudy nedaří spravedlivě kvalifikovat jako vlastizrada. Dokumentů a svědectví o tomto činu je dost, tudíž jeho obhajoba není ničím jiným, než zneužíváním demokracie. Zato jak snadno lze vytýkat a obvinít A. Dubčka z vlastizrady, když novým mocným se nehodil do jejich představ o budování kapitalismu.

Prvního září 1992 obletěla celé Československo, ba celou Evropu i ostatní kontinenty zpráva, která sdělovala, že tohoto dne v 09 hod 30min. na 88. km dálnice Praha Bratislava, nedaleko od Humpolce, došlo k havárii služebního auta 5. správy MV značky BMW, v němž cestoval místopředseda Federálního shromáždění Alexandr Dubček na zasedání parlamentu. Alexandr Dubček byl vážně zraněn. Řidič vyvázl bez vážnějšího zranění.

Zpráva o havárii a vážném zranění nejznámějšího politika Československa vyvolala pozornost v celé Evropě i ve světě. Vždyť A. Dubček byl znám jako první muž Pražského jara 1968 - nejvýznamnějšího z pokusů o vybudování demokratického a humánního socialismu v zemi východního bloku a též jako člověk, který statečně a nebojácně a vytrvale kritizoval Husákův, či Jakešův prosovětský normalizační režim.

Evropská a světová masmédiá také zaznamenala zvláště jeho opoziční aktivitu v letech 1988-89 a jeho vstup do mezinárodní politiky i jako nejznámějšího Čechoslováka, kterého v listopadové sametové revoluci 1989 národy Československa navrhovaly na funkci prezidenta, navzdory některým českým představitelům Občanského fóra a slovenské Veřejnosti proti násilí, kterým se podařilo jeho zvolení zabránit. Byl však zvolen do funkce předsedy Federálního shromáždění. A byl to jeho věhlas v této funkci v letech 1990-92, který při jeho cestách do zahraničí nebo při hraničních návštěvách v Československu, významně přispíval k urovnání cesty Československa do evropské a světové demokratické a společnosti

Důkazem toho je 6 mezinárodních mírových cen, 6 čestných doktorátů různých světových univerzit, návrh italských univerzit na udělení Nobelovy ceny za mír a udělení nejvyššího státního vyznamenání italským prezidentem v březnu 1991, a řada dalších ocenění a uznání.

Nebylo proto divu, že zpráva o jeho vážném zranění vyvolala doma i v zahraničí velkou pozornost, ale i nejrůznější úvahy, ba i různé spekulace.

Různé úvahy, ba spekulace vyvolávaly ještě další skutečnosti. Jednak trvalá snaha pravicových kruhů nové mladé polistopadové garnitury Československa v letech 1991-92, usilující o odvolání Dubčka z funkce předsedy Federálního shromáždění, projevovaná nejrůznějšími politickými útoky a intrikami. K tragické události došlo v situaci, kdy vrcholilo jednání o rozdělení republiky, proti němuž se A. Dubček zasazoval. Značné podezření z nekalých úmyslů podporuje fakt pozvání Dubčka k jednání Ústavního soudu Ruské federace, který měl projednávat činnost KSSS po rozpuštění Ústředního výboru a o

dodržování ústavních zásad při potlačování proti gorbačovskému puči konzervativních představitelů KSS v srpnu 1991, které obdržel od B. Jelcina.

K listopadové sametové revoluci 1989 došlo v atmosféře rozpadu a zhroucení SSSR. Myšlenky socialismu spojené s jeho imperiální politikou, byly u nás v Československu totálně zdiskreditovány.

I když v Československu, na rozdíl od obecné situace ve střední Evropě, vznikla v roce 1968 politicky zkušená, reformně socialistická opozice, jejíž představitelé a stoupenci se po potlačení PJ stali součástí opozičních sil (Charty 77 a Obrody).

Avšak někteří mladí členové nové nastupující garnitury, orientující se nyní na Západ a na přechod k tržnímu hospodářství bez přívlastků, se obávali, že reformní tradice roku 1968 by mohly vyzvednout do popředí socialisticky orientované osobnosti. Tito „průkopníci“ divokého kapitalismu nechtěli pochopit organické spojení demokratických myšlenek a ideálů Pražského Jara 68 s listopadovou revolucí. A to byl hlavní důvod k rozpoutání masivní až hystericky znevažující kampaně proti dědictví Pražského Jara a jeho nositelům, postupným přepracováním, jinak přepisováním, historie Československa dle svých představ a potřeb.

Vyznavači divokého tržního kapitalismu nemohli pochopit a uvěřit, že A. Dubček se již „protrpěl“ k pochopení tržního hospodářství jako jediné alternativy, avšak s přívlastkem „sociálního“.

První náznak protidubčekovských útoků se objevil v lednu 1990 na stránkách Studentských listů, kde jakýsi novinářský „nýmand“, který spatřil světlo světa někdy v době, kdy A. Dubček byl prvním mužem Pražského Jara, se pozastavoval nad tím, proč cenu A. Sacharova Za mír, obdržel Dubček a ne V. Havel.

Druhou ofenzivu boje proti A.D rozpoutali v červnových volbách do parlamentu v roce 1990 představitelé politické ministry s jepičím životem, Liberálně- demokratické strany E. Mandler a **Doležal**. Vystoupili proti dohodě, aby do funkce předsedy federálního shromáždění byl zvolen A. Dubček. Volba však proběhla jednoznačně pro A. Dubčeka.

Je zajímavé, že právě tyto dva pánové v listopadových dnech 1989, jako představitelé Československé demokratické iniciativy, navrhovali, aby A. Dubček s Václavem Havlem a zástupci opozice vedli jednání s Adamcovou vládou o vytvoření vlády občanského soužití. Tuto vládu měli tvořit nezkompromitovaní zástupci Národní fronty, představitelé Dubčekova vedení z roku 1968 a zástupci Občanského fóra. To je velmi pikantní v jejich postojích, protože po krátké době dvou měsíců se z těchto politických lídrů LDS stali zarytí odpůrci Dubčeka. Jejich politické selhání bylo korunováno náruživou obhajobou názorů a požadavků sudetoněmeckého Landsmannschaftu.

Protidubčekovská kritika narůstala souběžně s tím, jak se postupně rozkládalo OF a VPN a společnost se diferencovala do různých politických stran. Narůstala i kritika a útoky proti reformistům z roku 1968 a hlavně proti Dubčekovi. Tato dehonestace osmašedesátníků přetrvává do současné doby, čehož potvrzením je opakující se odpor pravicových poslanců parlamentů k odškodnění rehabilitovaných bývalých vojáků za politické perzekuce.

Nová politická garnitura si uvědomila, že může využít zkušeností dogmatických politických ztroskotanců Biřáka, Jindry, Kapka, Jakeše a Husáka, kterým se za pomoci podpory L. Brežněva a internačních vojsk podařilo odstranit exponenty Pražského Jara Smrkovského, Kriegla a Dubčeka proti vůli veřejnosti a upevnit tak tímto bolševickým způsobem své mocenské pozice. Ale nebyla tu již intervenční armáda, proto musel být vymyšlen nový účinný prostředek. Nejprve M. Žantovský, mluvčí prezidenta Havla, vyšel

s tvrzením, že se vytváří koalice reformních komunistů z roku 1968 se separatisty na Slovensku a po něm V. Benda v Mladé frontě Dnes označil reformátory z roku 1968 za překážku demokratizace. K němu se přidal D. Kroupa- současný slovník politikolog, a zaútočil proti Dubčekovi oživením Bilakova obvinění proti Dubčekovi z údajných plánů na výstavbu koncentračních táborů v roce 1968. Hlavním kapitálním argumentem a prostředkem se měl stát Lustrační zákon, proti jehož přijetí byl osobně A. Dubček.

Stojí za připomenutí slova M. Thatcherové, britské premiérky při její oficiální návštěvě, která ve svém vystoupení v parlamentu vysoce ocenila Pražské Jaro a A. Dubčeka a krátce na to poslanec V. Sláma Pražské Jaro ostře odsoudil jako vyřizování účtů mezi červenými a růžovými a zpochybnil heslo socialismu s lidskou tváří.

Tato kampaň postupně sílila, když ve světě udeřilo. 20. srpna - na den přesně po 33letech od srpnové intervence v roce 1968, a náhle se objevila zpráva, že v Rusku se konzervativní komunisté pokusili o státní převrat a o svržení M. Gorbačova. Okamžitě se toho chopil poslanec V. Benda s obviněním A. Dubčeka a P. Rychetského, že jako ústavní činitelé kalkulovali s vítězstvím ruských komunistů. Po této nehorázně lži již stačilo, aby vystoupil M. Šútovec na konferenci VPN a byla zahájena tzv. debilševizace v řadách politiků, zaměřená proti reformistům osmašedesátníkům. Prvním projevem byla aplikace přijatého Lustračního zákona, což stačilo k tomu, aby pravice za podpory bezpečnostních orgánů mohla přesunout A. Dubčeka z funkce předsedy na funkci místopředsedy a ve funkci předsedy ho nahradit představitelem HZDS Michalem Kováčem na základě předcházející štvavé živé pomlouvačné kampaně proti A. D. pánů Šútovce a Bendy.

Že protidubčekovská kampaň vedená pravičáky k odstranění Dubčeka z postu předsedy FS byla špinavou intrikou, vzápětí odhalil místopředseda FS Zd. Jičínský i předseda Sněmovny lidu R. Batěk ve svých vystoupeních. Podle nich otázka odvolání Dubčeka z hlediska zájmu společnosti neměla být nastolována. Svědectví o tomto křivém rozhodnutí pravice podal později i člen předsednictva FS Věnek Šilhan, jak proti Dubčekovi bylo vzneseno křivé obvinění, kdy údajně měl projevit účast s protigorbačovskými pučisty, když se nacházel, jako člen jedné komise OSN v Moskvě, právě v době konání pokusu o svržení M. Gorbačova. Do čela hnutí za odstranění Dubčeka se postavila ODS. (M. Macek.)

V listopadu 1991 se na Václavském náměstí konal mítink, na který A. Dubčeka osobně pozval prezident V. Havel. Ale k tomu aby mohl, vystoupil na svou obhajobu a zareagovat na poměrně vulgární osočení jeho osoby poslancem ODS M. Malým, mu zabránil Pavel Tigrid, vedoucí prezidentské kanceláře i v přítomnosti V. Havla.

Útoky a podrazy proti A. Dubčeka a reformistům pokračovaly a vyvrcholily ostudnou akcí Státní bezpečnosti na jaře 1992 rozehranou okolo srpnové intervence a Moskevského protokolu, provokativní otázkou „ proč nevydal pokyn k ozbrojenému odporu agresí vojsk VS.

V květnu 1992, kde se v Postupimi projednávala problematika německé minulosti, a tohoto jednání se zúčastnil i člen vládní komise pro analýzu událostí let 1967 – 1970, stal se svědkem vystoupení prezidenta R. von Weizsackera, který ve svém projevu připomenul případ, **kdy pražská policie po něm dožadovala, aby se vyjádřil i proti Dubčekovi.** On se cítil dotčen, že měl být zneužit k diskriminaci člověka, s nímž se několikrát setkal a kterého si velice váží. Vyslovil nepochopení, že člověk, který rozpoznal nutnost reform, má být nyní podle tzv. lustračního zákona vyřazen z politického života.

Německý prezident navíc dodal, že svět by měl pociťovat vděčnost k reformátorům, kteří iniciovali a podpořili proces, který vedl k osvobození těchto národů z totality, i když pro své přesvědčení – a to je Dubčekův případ- trpěli perzekucí. Stejně stanovisko zaujal i hlavní řečník kongresu místopředseda SPD W. Thierse, který nechápal, proč člověka těšícího se nesporné autoritě ve světě i mezi Němci, se doma snažíme pošpinit, místo abychom ho využili k prospěchu své země. Promluvil snad v podobném duchu někdo z našich politiků? To mně není známo.

O tomto kongresu Dubček neměl ani tušení a dozvěděl se to až z oficiálního diplomatického dotazu německé strany, co znamená žádost Správy Federálního policejního sboru o záznamy projevů prezidenta R. von Weizsackera, při vyšetřování o oznámení občanů, týkající se veřejné činnosti čs. představitelů. To si hlavně **pan pplk. Falta**- vyšetřovatel Federálního policejního sboru, snažil zasloužit karierní vzestup, proto sondoval i jinde, např. u Petra Uhla, ředitele ČSTK. Své názory na Dubčka a reformátory hlavně opíral o výslechy skutečných zrádců Bilaka, Jindry a dalších.

Když se A. Dubček dozvěděl, co se kolem jeho osoby děje, v souvislosti s prověřováním jeho veřejné činnosti a policejním šetřením, kategoricky se proti tomu ohradil protestem v rozhovoru při Tiskovou kancelář Slovenské republiky, v němž konstatuje a varuje, že postup proti němu svědčí o tom, kam vývoj směřuje od původní ideje sametové revoluce. „ Jestli něco ohrožuje demokracii a budování právního státu, pak to může být jen kurs těch, kteří opouštějí ideu, zrodivši toto nové hnutí. Působení FMV a FBIS, jestli se opět stane státem ve státě, může být toho předzvěstí.“ (Pozn. Ministrem vnitra byl pan Langoš, náměstkem Jan Ruml).

K rozluštění těchto podivných výpadů proti reformistům mělo dojít po návštěvě prezidenta Havla v dubnu 1992 v Moskvě, kde došlo k dohodě s prezidentem Ruské federace o oboustranném poskytnutí dokumentů, objasňujících důsledky činnosti KSSS v Československu, v období příprav a provedení intervence 68. Tyto dokumenty se staly součástí soudního spisu při prozkoumávání zločinecké práce KSSS u ústavního soudu RF. K soudnímu projednávání byl pozván i A. Dubček, který zpočátku nad svou účastí váhal. Teprve až při obnoveném jednání – po jeho druhém přerušení- se rozhodl tohoto soudu zúčastnit v pevné víře, že dojde ke konečné rehabilitaci jeho politických skutků a potlačení falešných názorů šířených ve veřejném prostoru všemi možnými způsoby představiteli pravicových politických stran. Očištění Dubčka, jako vedoucího politika a důsledného tvůrce a obhájce reformy po celou dobu jeho působení mohlo také vnést určité korektury do připravované konstrukce přechodu ke kapitalismu formou divoké privatizace. Aby k tomu nemohlo dojít, nemohla osoba Alexandra Dubčka zůstat nadále v úzkém vedení státu v ústavní funkci.

V rámci této konstrukce úvah dochází k nečekané události, která zabránila tomu, aby mohl A. Dubček svědčit u ústavního soudu v Rusku, protože jeho záměr překazila nešťastná tragická havárie se špatným koncem dne 1. září 1992. Národ byl zahalen smutkem. Někteří však smutek pouze předstírali, protože už nebylo nikoho, kdo by jim v jejich nastoupené cestě mohl bránit.

4. 9. 1992 přináší světové agentury zprávu, že bývalý polský premiér - rovněž pozván do Ruska za svědka - P. Jaroszewicz a jeho manželka byli v noci z 1. na 2. 9. ve svém bytě

brutálně zavraždění. Ani okolnosti této vraždy **nebyly nikdy** objasněny. Proto ač při štěkají, ale karavana může jí dál.

Kolem autohavárie z 1. 9. kolovaly a kolují i nadále různé nejasnosti o možné spojitosti s vraždou Jaroszewicze, resp. s jejich plánovanou účastí na jednání Ústavního soudu v Moskvě a také kolem ztráty aktovky A. Dubčeka s dokumenty k tomuto jednání. Nikdy se nepodařilo celou událost policejně prošetřit. Zůstalo u jediného jednoduchého závěru - řidič jel příliš rychle.

Tak skončil jeden z neznámějších Slováků, občan Československé republiky, který nepodleh tlaku Brežněva ani Husáka ani politickým perzekucím normalizačního období. Jeho politický život byl vyšší mocí ukončen na počátku nové svobodné demokratické éry. I tak vešlo jeho jméno natrvalo do povědomí národa i moderní historie. Jeho busty lze spatřit v italské Boloni, ve španělském Madridu, ve Washingtonu i jinde. I v Praze? Na Slovensku jsou po něm pojmenováni ulice a náměstí.

Od památného roku 1992 se naše společnost postupně vyvíjí přes různé peripetie světových událostí jako suverénní stát k demokratické formě vládnutí , „zakotvená na věčnost“ tradičně ve dvou silných blocích- v EU a NATO. **Což by mělo být i zárukou spravedlivého možného připomenutí, v rámci 50. výročí všeho, ve světle mnohých poznatků, co se dělo kolem Pražského jara, bez propagandistického nánosu a osočování jeho přímých i nepřímých účastníků politicky perzekuovaných normalizačním režimem.**

V Praze, leden 2018

plk. v. v. ing. Karel Nedvídek